

Ålands kommunförbund

Bokslut och verksamhetsberättelse 2023

Innehåll

1.	Viktiga händelser i verksamhet och ekonomi	3
1.1	Förbundsdirektörens översikt	3
1.2	Kommunförbundets förvaltning.....	5
1.3	Kommunala avtalsdelegationen (KAD).....	11
1.4	Den allmänna ekonomiska utvecklingen i den kommunala sektorn på Åland	12
1.5	Kommunförbundets personal	15
1.6	Riskbedömning och osäkerhetsfaktorer.....	15
1.7	Hållbarhets- och miljöarbete	15
1.8	Redogörelse för kommunförbundets interna kontroll.....	16
1.9	Räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten	17
2.	Den finansiella ställningen och förändringar	19
3.	De viktigaste noterna.....	20
4.	Behandlingen av räkenskapsperiodens resultat.....	21
5.	Budgetutfall	22

1. Viktiga händelser i verksamhet och ekonomi

Året 2023 präglas av återhämtning efter pandemin, kriget i Ukraina och tekniska framsteg. Den artificiella intelligensen (AI) bredde ut sig i omvärlden och är utan tvekan här för att stanna, med följden att många har tagit sina första trevande steg till att integrera AI i sin arbetsvardag.

På en global nivå har världens länder fortsättningsvis kämpat med flera och omfattande kriser, så som klimatförändringar, ökad politisk polarisering och ekonomiska utmaningar. Utmaningarna skapar en komplex och osäker världsbild, vilket smittar av sig på lokal nivå.

1.1 Förbundsdirektörens översikt

Från och med årsskiftet till 2023 har Ålands kommunförbund 14 medlemskommuner. Trots detta fortsätter verksamheten som tidigare, med blicken riktad mot framtiden och inte dåtiden.

En utredning av fastighetsskattelagstiftningen presenterades i mars månad och fick stor uppmärksamhet. Analysen visade att de åländska kommunerna har större handlingsutrymme i möjligheten att fastställa fastighetsskatten till 0,00 %, medan kommunerna på fastlandet i regel har en lagstadgad nedre gräns som tvingar kommunerna att ta ut fastighetsskatt. De åländska kommunerna är dock mer begränsade när det kommer till den övre gränsen för vissa typer av fastigheter, samt beskattningen av vindkraftverk. Förbundet riktade en skrivelse mot Ålands Landskapsregering där man påpekade begränsningarna.

Förbundet har aktivt medverkat till att stärka den digitala kompetensen genom att bland annat föreslå och introducera mer digitala arbetssätt. Vid inledningen av året flyttades IT-driften över till det gemensamt ägda bolaget ÅDA och i slutet av året reviderades förbundets förvaltningsstadga från 1997, för att möjliggöra bland annat digitala underskrifter och elektroniska kallelser till samtliga politiska organ.

Det finns många fördelar i effektivitet och hållbarhet att hämta med mer digitala arbetssätt. Ytterligare är det ett faktum att den digitala skulden är stor i det åländska samhället, med stora krav på bland annat informationssäkerhet vid horisonten kommer det krävas en omställning mot mer moderna, medvetna och säkra digitala arbetssätt.

Ur ett åländskt och samhälleligt perspektiv är den största händelsen under året lagtings- och kommunalvalet som ägde rum den 15 oktober. Valet resulterade i att Liberalerna, Centern och Socialdemokraterna bildade regering och enades kring regeringsprogrammet "Ett tryggt, öppet, och framtidssäkrat Åland". Kommunförbundet gav sina förslag till skrivningar i regeringsprogrammet och fick bland annat igenom skrivningar om en revidering av kommunallagen och minskad detaljstyrning. På kommunal nivå uppnåddes den jämnaste könsfördelningen någonsin, 48 % kvinnor och 52 % män valdes till kommunernas fullmäktigeförsamlingar.

Förbundet har också riktat blickarna utåt och avlagt besök i både Bryssel och Helsingfors. En stor del av den nationella och lokala lagstiftningen påverkas av EU-rätt och Finlands kommunförbunds brysselkontor gör ett viktigt jobb i bevakningen av EU-frågor med ett lokalt perspektiv. Budskapet i Bryssel var tydligt – de kommande åren kommer präglas av miljölagstiftning och olika ingrepp för att styra digitalisering och informationssäkerhet. I september deltog förbundet även på Finlands kommunförbunds kommunmarknad i Helsingfors.

AXPLOCK FRÅN ÅRET 2023

JANUARI

Förbundet besöker Bryssel, bland annat kommunernas hus och Finlands kommunförbunds Brysselkontor

AUGUSTI

Gästspel som ledarskribent i Nya Åland på temat "Lokal demokrati"

APRIL

Tillsammans med Mariehamns stad och Jomala kommun arrangeras ett seminarium om digitalisering för förtroendevalda

OKTOBER

Lagtings- och kommunalval hålls den 15 oktober, kommunförbundet ger förslag på skrivningar i regeringsprogrammet Sjögren 2023

JANUARI

Debattartikel om integration i Ålandstidningen där tydligare lagstiftning efterlyses

MARS

Utredningen om fastighetsskatten presenteras och uppmärksammas på flera håll, bland annat i media

JUNI

En av årets regelbundna kommundirektörsträffar tar plats på Kökar och samtliga deltagare får samtidigt lära sig mera om Kökars historia

SEPTEMBER

Kommunmarknaden i Helsingfors. Det åländska valet diskuteras under ett seminarium där kommunförbundet deltar

NOVEMBER

Förbundets förvaltningsstadga från 1997 revideras och flera digitala processer möjliggörs

” Förslag till skrivning i regeringsprogrammet:

Vid beredning av ny lagstiftning tas kommunernas självstyrelse i beaktande och detaljreglering begränsas.

” Med ett mått av efterklokhet är meningskiljaktigheterna något som kunde ha undvikits om lagstiftningen kring fördelningen av uppgifter i större utsträckning hade varit mera distinkt avgränsad.

1.2 Kommunförbundets förvaltning

Ålands kommunförbund k.f. är de åländska kommunernas intresseorganisation för intressebevakning och samverkan. Kommunförbundets medlemskommuner är 14 till antalet, varav åtta är landsbygdskommuner och sex skärgårdskommuner. Förbundets uppdrag är att ge kommunerna bättre förutsättningar för lokalt självstyre och samverkan. Ålands kommunförbunds uppgifter, rösträtt och finansiering regleras i kommunallagen och förtydligas i grundavtalet mellan medlemskommunerna.

Enligt grundavtalet ska kommunförbundet utgående från kommunernas behov:

1. Bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet
2. Fungera som remissinstans
3. Fungera som samarbetsorgan för kommunerna
4. Utse kommunala avtalsdelegationen samt sköta dess ekonomi och förvaltning
5. Fungera som rådgivande organ inom juridik, ekonomi och arbetsmarknadsfrågor
6. Fungera som samarbetsorgan vid kommunalt samarbete utanför Åland
7. Utveckla den kommunala självstyrelsen inom ramen för Ålands självstyrelse och svenska språket
8. Ha hand om andra gemensamma ärenden om förbundsstämman så beslutar

Kommunförbundet kan även ha hand om andra uppgifter som berör endast vissa kommuner. Ur ett strikt juridiskt perspektiv regleras förbundets existens idag i kommunallagen, samtidigt som förbundets mandat återfinns hos medlemskommunerna

Målet är att kommunförbundet ska vara en stark intresseorganisation och förhandlingspart, samordnare samt ett service- och kompetenscentrum som bland annat förankrar och ger riktlinjer till kommunerna i förbundet. Förbundets resurser har delats mellan främst intressebevakning, remisser över lagförslag och till att vara delaktig i processer som berör kommunerna.

Kommunala avtalsdelegationens verksamhet har omfattat förhandlingar kring kollektivavtal.

Intressebevakning

Kommunförbundets intressebevakning omfattar bevakning av kommunala intressen gentemot framför allt landskapet men även andra aktörer. De grundläggande perspektiven är framför allt;

Kommunalt självstyre

Den kommunala finansieringsprincipen

Kommunövergripande frågor och långsiktighet

Kommunalt självstyre är principen om lokalt beslutsfattande inom områden som berör kommunerna själva. Självstyret är mångfacetterat och utgörs bland annat av de demokratiska valen till kommunernas företrädare samt den ekonomiska självständigheten som rätten att ta ut skatt innebär. Det kommunala självstyret ger kommunerna en viktig roll i den politiska processen och främjar demokrati genom att ge medborgarna möjlighet att påverka besluten som påverkar deras vardag på lokal nivå, samt skapar flexibilitet för kommunerna att anpassa sina beslut och tjänster efter de lokala förhållandena som råder.

Den kommunala finansieringsprincipen återfinns i europeiska stadgan om lokal självstyrelse (1992) och är en i internationella fördrag bindande princip för de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna. Principen innebär att landskapet inte ska påföra åtaganden eller höja ambitionsnivån i kommunal verksamhet utan full finansiering, på samma sätt ska det vara kostnadsneutralitet när landskapet tar bort ansvaret för vissa uppgifter från kommunerna.

”Det kommunala självstyret ger kommunerna en viktig roll i den politiska processen och främjar demokrati genom att ge medborgarna möjlighet att påverka besluten som påverkar deras vardag på lokal nivå”

Många problem och utmaningar sträcker sig över kommungränserna och kräver ett helhetsperspektiv för att lösas effektivt och ändamålsenligt, varav ett långsiktigt perspektiv skapar stabilitet och kontinuitet. Det bidrar även till minskad fragmentering och främjar samarbete och sammanhållning, vilket ökar förmågan att hantera komplexa utmaningar. Med ett helhetsmässigt perspektiv blir resultatet blir bättre för både medborgarna och samhället som helhet.

Remissinstans

Kommunförbundets roll som remissinstans utgör en viktig del av intressebevakningen och har samma grundläggande perspektiv som intressebevakningen, det vill säga kommunalt självstyre, den kommunala finansieringsprincipen samt kommunövergripande frågor och långsiktighet.

Förbundet har under år 2023 behandlat följande remisser:

1. **Utlåtande med anledning av lagförslag om vattenlag** januari 2023
2. **Lagförslag om anpassad kommunal avfallshantering** mars 2023
3. **Lagförslag om förnyad klientavgiftslagstiftning** maj 2023
4. **Utlåtande skyddshemslagstiftning** september 2023
5. **Utlåtande om ny lag om hemkommun** oktober 2023
6. **Utlåtande avfallsförordning** december 2023
7. **Utlåtande ändring av biblioteksförordning** december 2023
8. **Utlåtande förslag till åländsk referensram för kvalifikationer** december 2023

Överläggningar med landskapsregeringen

Med syfte att få till ett mer formaliserat samrådsförfarande i samband med överläggningar med landskapsregeringen har kommunförbundet ett samrådsavtal med Ålands landskapsregering, Mariehamns stad och Jomala kommun. Ett nytt samrådsavtal förhandlades fram kring årsskiftet och gäller sen januari 2023.

Kommunförbundets samrådsdelegation har bestått av styrelsens ordförande Gun Holmström, viceordförande Sven-Anders Danielsson, styrelseledamot Kennet Lundström samt förbundsdirektör Minna Hellström.

Två samråd har hållits under året, 14 april och 4 oktober. Enligt det nya samrådsavtalet ska även ett kommunforum hållas årligen, vilket gick av stapeln den 2 juni i Jomala. Till kommunforumet inbjuds två representanter från respektive kommun, en politisk företrädare och en tjänsteman.

Rådgivning

Syftet med rådgivningen som kommunförbundet tillhandahåller är dels att bättre ta tillvara den kunskap som finns, dels att höja den grundläggande kompetensen bland de kommunalt anställda. Förbundet ger konkret expertstöd inom bland annat allmän kommunal juridik och ekonomi samt kollektivavtal. Den smala organisationen begränsar dock verksamheten.

Rådgivningen sker genom att bistå med den bästa tillgängliga informationen utgående ifrån de källor som finns att tillgå, och syftar till att bistå kommunerna i att tillämpa lagstiftning och andra bestämmelser på ett korrekt sätt.

Grundprincipen är ändå att varje kommun och kommunalförbund självständigt uttolkar och tillämpar lag, till det hör att man också bär det fulla ansvaret även när besvär inlämnats över de beslut som fattats.

Ålands kommunförbund har sedan 2021 ett serviceavtal med Finlands kommunförbund för att bredda tillgången till rådgivning. KAD samarbetar och utbyter information med Kommunarbetsgivarna i riket i frågor som rör kollektivavtal.

Kurser och seminarium

De åländska kommunerna har tillgång till ett brett utbud av kurser via Finnish Consulting Group (FCG), varav vissa är riktade specifikt till Åland. Ålands kommunförbund har en ständig dialog med FCG för att matcha behovet med utbudet som finns.

Förbundet har medverkat till flera seminarier och utbildningar under året.

- **Seminarium om tillit** 14 februari
- **Seminarium om digitalisering med Mariehamn och Jomala** 26 april
- **Seminarium om korruption** 14 juni
- **Inspirationseminarium nätverket för hållbara kommuner** 23 november

”Finland och Åland hör utan tvekan till de minst korrupta länderna i världen med starka antikorrptionsnormer. Det typiska nordiska när man talar om korruption ("the Nordic flavour of corruption") kan snarare handla om missbruk av socialt kapital för egen vinning. Dit hör favoritism, svågerpolitik och det som man ofta brukar kalla bästa broder nätverk, att tillskansa sig potentiella fördelar genom medlemskap i sociala nätverk. ”

<https://www.barkraft.ax/seminarium-om-korruption-och-tillit>

Kommunförbundet i media

21

gånger

Från januari till december under år 2023 har kommunförbundet förekommit i åländsk media totalt 21 gånger. Främst i nyhetsartiklar och intervjuer, men händelser i förbundets verksamhet har även omnämnts i notiser och flertalet av kommunförbundets remissvar har citerats.

Ytterligare har kommunförbundet aktivt bemött insändare som riktar sig mot kommunerna och gästspelat som ledarskribent både i Ålandstidningen och Nya Åland.

Lagstiftning

Inom vilka temaområden förekommer kommunförbundet i media? En kartläggning lyfter fram att kommunförbundet främst förekommer i media när det gäller olika former av lagstiftning. Tätt i följd är ekonomiska frågor och förbundets organisation.

”Att lyfta fram skillnaden i kommunalskatten ger ett ensidigt budskap. Det saknas fakta och helhetsperspektiv.”

Nyhetsartikel 6 september 2023

”Bilderna av kommunerna borde höjas från att handla om deras blotta existens till de välfärdsproducenter de faktiskt är.”

Insändare 6 juli 2023

Tema		
Organisation	4	19 %
Ukraina	0	0 %
Lagstiftning	7	33 %
Ekonomi	4	19 %
Fastlandet	0	0 %
Samhälle	3	14 %
Vård och omsorg	0	0 %
Omnämmande	1	5 %
KAD	2	10 %
Summa	21	100 %

Forum		
Ålands radio	3	14 %
Ålandstidningen	12	57 %
Nya Åland	5	24 %
Annan	1	5 %
Summa	21	100 %

Typ av media		
Nyhetsartikel	15	71 %
Ledare	1	5 %
Insändare	2	10 %
Notis	3	14 %
Summa	21	100 %

Målsättningar 2023

Förbundets målsättningar fastställdes i budgeten för år 2023 och är till antalet åtta.

1. **Ålands kommunförbund är en trovärdig aktör i samhället** och bidrar med ett kommunalt helhetsperspektiv genom faktabaserade analyser och ställningstaganden

Exempel på aktiviteter: Svarat på insändare, hållit flera föredrag om kommunerna

2. **Kommunförbundets verksamhet utvecklas** i en kontinuerlig dialog med medlemskommunerna

Exempel på aktiviteter: Kommunbesök, initiativ till koordinering inför hörande eller remisser

3. **Kommunförbundet ger aktivt stöd** för gemensamma serviceformer och samarbetslösningar, samt påtalar behov av nya samarbetsformer som uppkommer

Exempel på aktiviteter: Styrgrupp för samverkansavtal

4. **Kommunförbundet driver på och påtalar kommunernas intressen** och får genomslag i beslutsforum och debatter

Exempel på aktiviteter: Kommunförbundet syns regelbundet i media

5. **Kommunförbundet bevakar ny lagstiftning**, påtalar behovet av att revidera föråldrad lagstiftning och besvarar remisser

Exempel på aktiviteter: Utredning av fastighetsskattelagstiftningen

6. **Kommunförbundet medverkar aktivt** till att stärka och utveckla den digitala kompetensen

Exempel på aktiviteter: Introducerat digitala arbetssätt

7. **Kommunförbundet bör reda ut vilka möjligheter det finns att bistå med resurser** och kompetens till kommunerna

Exempel på aktiviteter: Undersökt andra DPO-lösningar

8. **Ålands kommunförbund utvecklar samarbetet med Finlands kommunförbund** genom kontinuerlig dialog, samt informerar medlemskommunerna om händelser i Finland

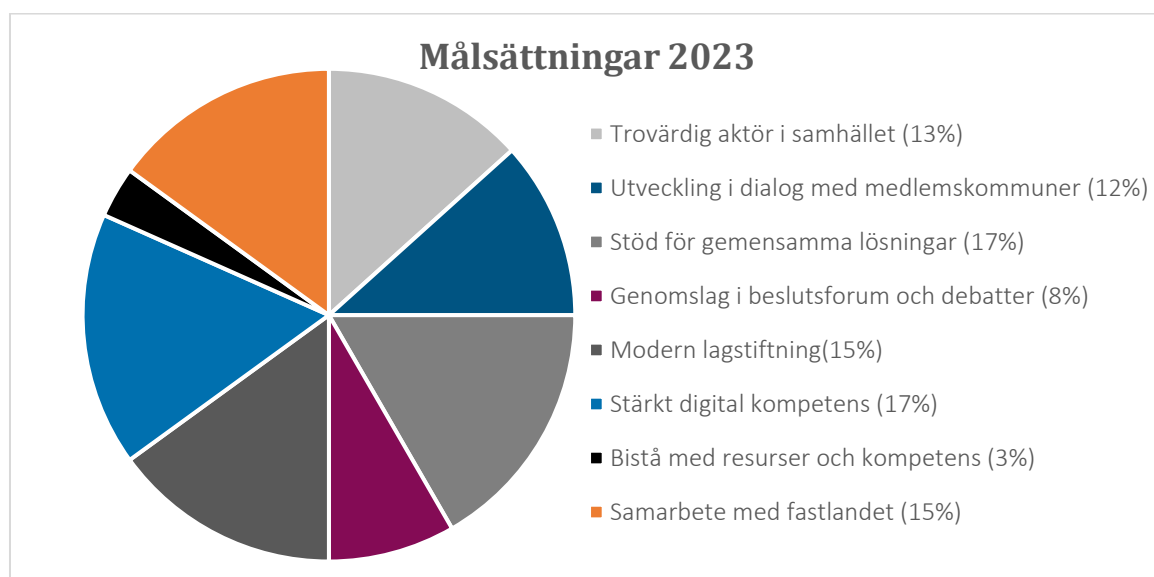
Exempel på aktiviteter: Kommunmarknaden i Helsingfors

Hur har målsättningarna mätts?

Samtliga aktiviteter har uppskattats i omfattning och sammanställts i relation till respektive målsättning, för att få en bild av var resurserna har koncentrerats under året. Respektive målsättning har sedan jämförts med varandra.

Sammanfattning	%	Uppskattad poäng 0–1
Trovärdig aktör i samhället	13 %	0,8
Utveckling i dialog med medlemskommuner	12 %	0,7
Stöd för gemensamma lösningar	17 %	1,0
Genomslag i beslutsforum och debatter	8 %	0,5
Modern lagstiftning	15 %	0,9
Stärkt digital kompetens	17 %	1,0
Bistå med resurser och kompetens	3 %	0,2
Samarbete med fastlandet	15 %	0,9
Totalt	100 %	6

Ur ett helhetsperspektiv har den största delen av resurserna lagts på att stärka den digitala kompetensen och att ge stöd för gemensamma lösningar. Minst resurser har lagts på att bistå med resurser och kompetens, däribland utredningen om ett kommunalt servicebolag som återaktualiserades inför 2023 men stannade av på grund av resursbrist.

Målsättningarna var högt ställda inför 2023 och med hänvisning till förbundets resurser finns det en stor utmaning i att balansera ett proaktivt förhållningssätt, arbeta med mer långsiktiga frågor och samtidigt ha beredskap för plötsliga händelser och behov.

1.3 Kommunala avtalsdelegationen (KAD)

Verksamhetsberättelse för Kommunala avtalsdelegationen 2023

Den kommunala avtalsdelegationen är ett lagstadgat organ för avtalsfrågor. Avtalsdelegationens uppgift är enligt 100 § kommunallagen, att på kommunernas och kommunalförbundens vägnar självständigt förhandla och avtala om anställningsvillkoren för kommunernas och kommunalförbundens tjänstemän och arbetstagare i enlighet med landskapslagen om tjänstekollektivavtal (1978:22) och lagen om kommunala arbetskollektivavtal (FFS 670/1970).

Avtalsdelegationen kan även ge rekommendationer i allmänna anställningsfrågor och har hand om rådgivning och service till kommunerna och kommunalförbunden i arbetsmarknadsfrågor. Ålands kommunförbund har skrivit avtal med Jomala kommun, som tillhandahåller tjänsten som avtalschef omfattande 60 procent av heltid genom en köptjänst, sedan kommunförbundet upphandlade funktionen år 2013. Som avtalschef fungerar Jesper Strandvik, som är stationerad på kommunkansliet i Jomala. Under pågående avtalsperiod arbetar avtalschefen kontinuerligt i den Kommunala arbetsmarknadsgruppen. Vidare fungerar avtalschefen som ett stöd för medlemskommunerna vid tolkningen av tjänste- och kollektivavtalen.

Under året har Christian Nordas varit ordförande. Dan Lindblom har varit viceordförande. Övriga ordinarie medlemmar i avtalsdelegationen Ulla Andersson, Berit Hampf, Kerstin Lindholm samt Henrik Häggblom.

Nuvarande tjänste- och arbetskollektivavtal varar för perioden 1.4.2022–30.4.2025. I avtalen finns flera uppgörelser där avtalschefen i arbetsgrupper med representanter från huvudavtalsorganisationerna utreder och tar fram material för vidare behandling. Under 2023 har parterna enats om justeringsnivåer till följd av de så kallade stupstocks-uppgörelsen och precisering pottfördelningar.

Omvärld

Den höga inflationstakten påverkade de uppgörelser som slöts kring stupstocks-uppgörelsen. I riket har riksregeringens planerade arbetsmarknadsåtgärder föranlett meningsskiljaktigheter mellan arbetsmarknadsparterna. Effekterna av konflikten påverkade inte den åländska kommunala avtalsrörelsen under 2023. Kommunala avtalsdelegationen har också följt med de effekter som välfärdsreformen haft på avtalsuppgörelserna i riket.

Verksamhet

Kommunala avtalsdelegationens främsta fokuspunkt under året har varit att hantera effekterna av tjänste- och arbetskollektivavtalen som slöts i slutet av 2022. Avtalen föranledde bland annat hantering av justeringsnivåer som hanterades under 2023. Hanteringen av dessa genomfördes i pragmatisk ton och slutfördes enligt tidtabell. Kommunala arbetsmarknadsgruppen sammanträdde åtta gånger under 2023, vidare inleddes arbetet i en arbetsgrupp med målsättning att hitta nya lösningar kring arbetsvärderingar och arbetstid i tjänste- och arbetskollektivavtalet för kommunsektorns undervisningspersonal, UKTA. Kommunala avtalsdelegationen representeras av avtalschefen Jesper Strandvik och ledamoten Kerstin Lindholm i arbetsgruppen.

Läget inom den kommunala förhandlingsrörelsen bedöms vara stabilt.

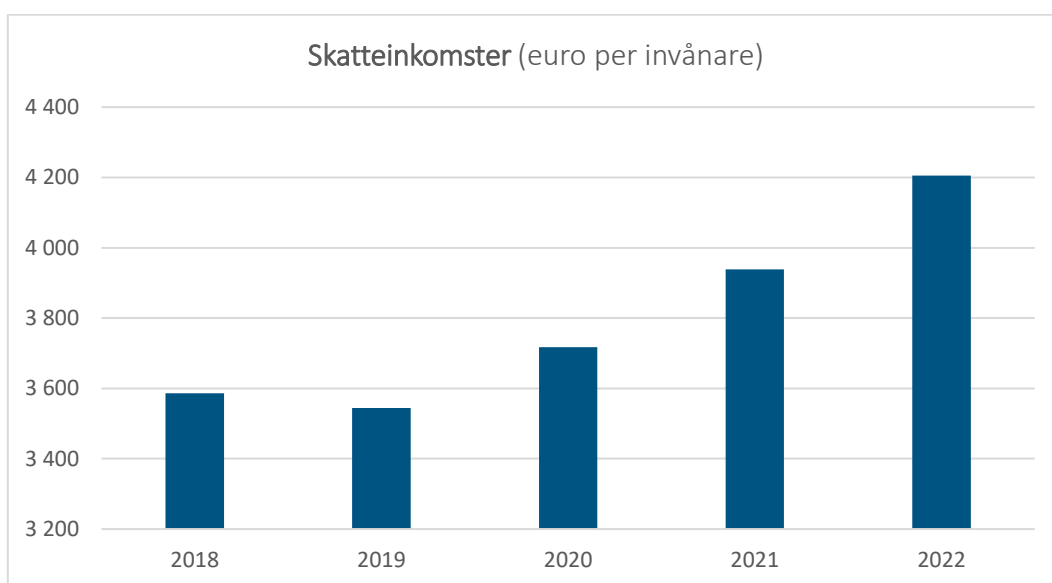
Ekonomiskt utfall

Kostnaderna för Kommunala avtalsdelegationen uppgick år 2023 till 82 889 euro (budgeterat 82 500 euro).

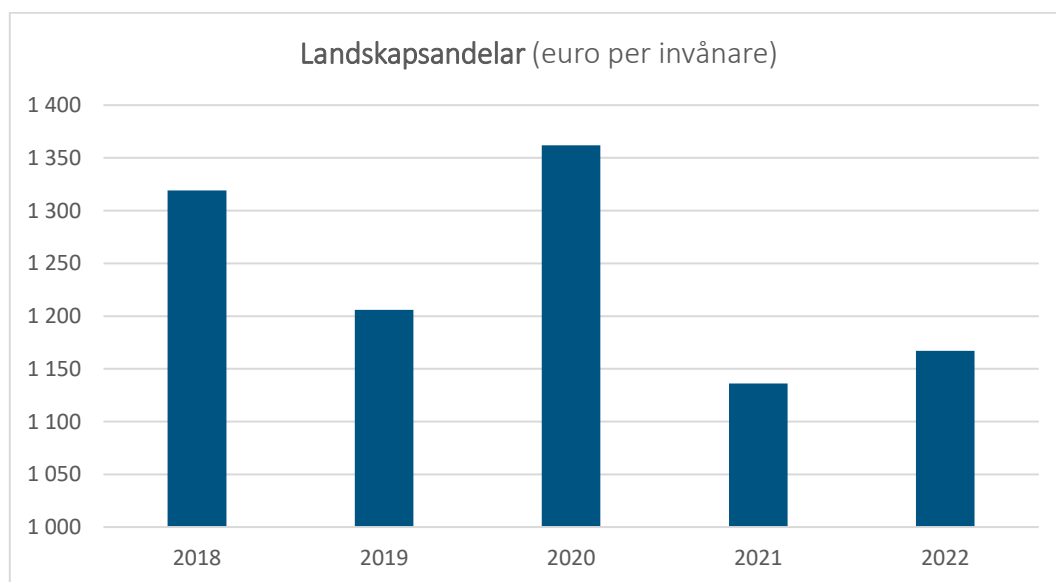
1.4 Den allmänna ekonomiska utvecklingen i den kommunala sektorn på Åland

Kommunernas räkenskapsperiod slutade positivt år 2022, trots att verksamhetskostnaderna ökade med totalt nio miljoner till 187,9 miljoner euro. Resultatet landade på 1,4 miljoner euro, vilket är en minskning med 1,1 miljoner euro jämfört med året innan. Kommunernas samlade investeringsutgifter minskade med 2,1 miljoner jämfört med 2021, alla kommuner gjorde investeringar förutom Sottunga. Den totala lånestocken minskade med sju miljoner.

Skatteintäkterna ökade med 8,1 miljoner och landskapsandelarna ökade med en miljon euro.

Tabell 1: Skatteinkomster per invånare i de åländska kommunerna 2018–2022 (källa: ÅSUB)

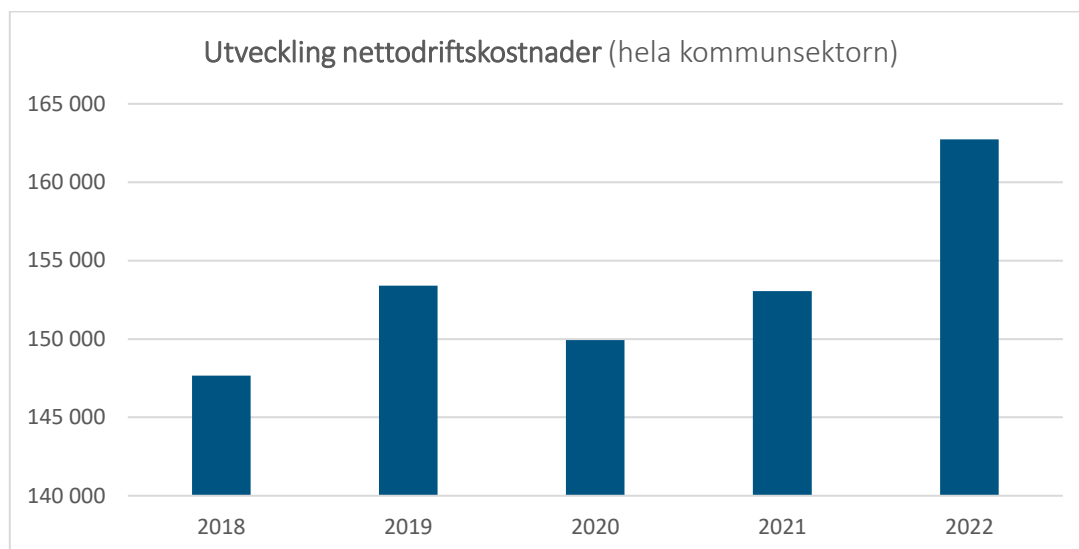
Tabell 2: Landskapsandel per invånare i de åländska kommunerna 2018–2022 (källa: ÅSUB)
(*år 2020 betalades ett coronastöd ut i form av extra landskapsandelar)

Landskapsandelar

De egentliga landskapsandelarna under 2022 uppgick till 35,4 miljoner euro, vilket är 1 167 euro per invånare. Ytterligare kompenserades kommunerna med 70 % av inkomstbortfallet på grund av grundavdraget och resekostnadsavdraget.

Kostnadsutvecklingen i kommunerna

Kommunerna har under många år kämpat med en ökande kostnadsutveckling. Orsakerna bakom ökningarna är flera, vissa är naturliga på grund av till exempel befolkningstillväxt men en stor del kan också hänföras till att befolkningen blir allt äldre, stora kostnadsökningar inom vissa verksamheter samt mer detaljerad och krävande lagstiftning.

Tabell 3: De totala nettodriftskostnaderna i de åländska kommunerna 2018–2022 (källa: ÅSUB)

Nettodriftskostnaderna (den del av kostnaderna som ska finansieras via skatter eller landskapsandelar) uppgick år 2022 till 163 miljoner euro. Det är en ökning med drygt nio miljoner euro sedan 2021.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verksamhetens intäkter	34 138	33 631	34 197	36 093	38 031	37 556	37 412
Verksamhetens kostnader	-162 065	-163 432	-171 095	-178 426	-176 620	-178 807	-187 916
Verksamhetsbidrag	-127 929	-129 801	-136 898	-142 333	-138 589	-141 247	-150 502
Skatteintäkter	112 471	111 662	106 837	105 907	111 985	119 531	127 660
Landskapsandelar för driften	37 577	37 146	39 303	36 037	41 043	34 479	35 435
Årsbidrag	22 921	19 852	10 157	481	15 572	13 951	13 429
Räkenskapsperiodens resultat	12 630	9 541	-419	-10 434	6 155	2 470	1 398
Investeringsutgifter	-11 996	-11 238	-18 903	-14 856	-20 701	-13 194	-11 129
Nettoinvesteringar	-6 625	-7 997	-13 633	-12 994	-14 323	-9 648	-9 339
Nettoupplåning, långfristiga lån	-4 192	-5 126	-3 381	3 347	4 860	2 131	-7 048
Lånestock	49 850	44 627	41 325	44 584	49 342	52 395	45 542
Kassamedel	44 931	47 406	45 798	32 310	32 477	41 857	45 343

ÅSUB

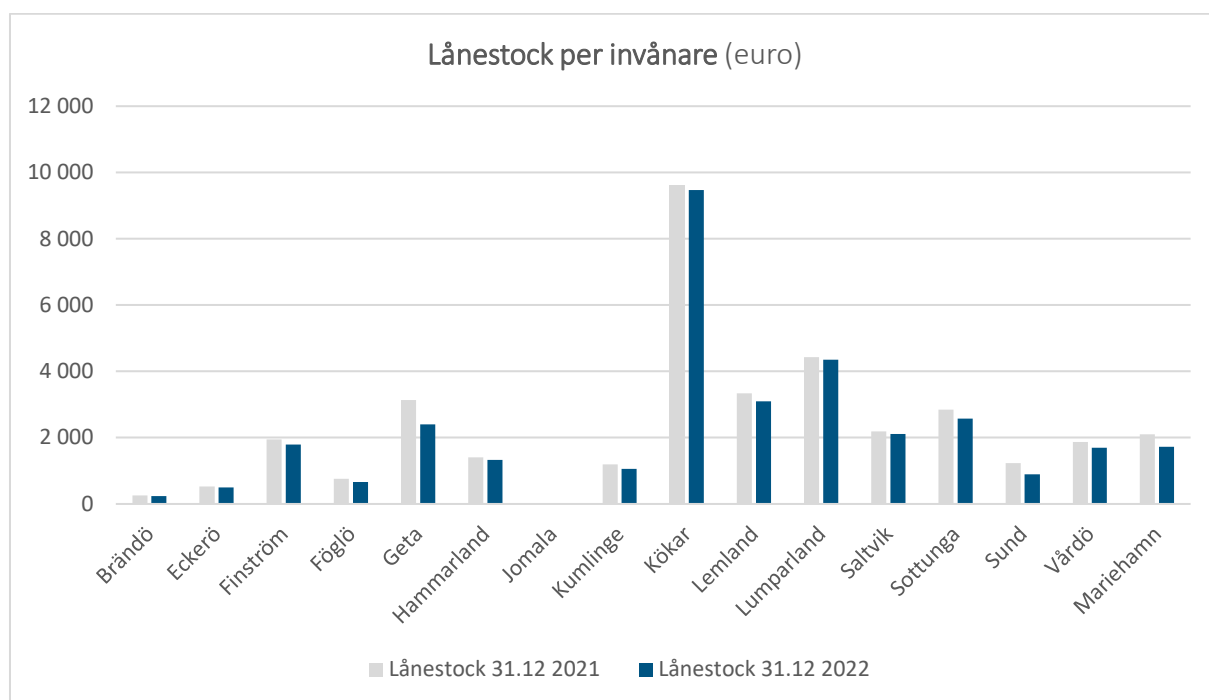
Tabell 4: Nyckeltal för alla kommuner sammanlagt (källa: ÅSUB)

Förväntat utfall 2023

Den sammantagna budgeten inför 2023 visar på ett kommunalt underskott om 3 miljoner euro samt ett årsbidrag om 10 miljoner euro. De planerade investeringarna är något högre än tidigare.

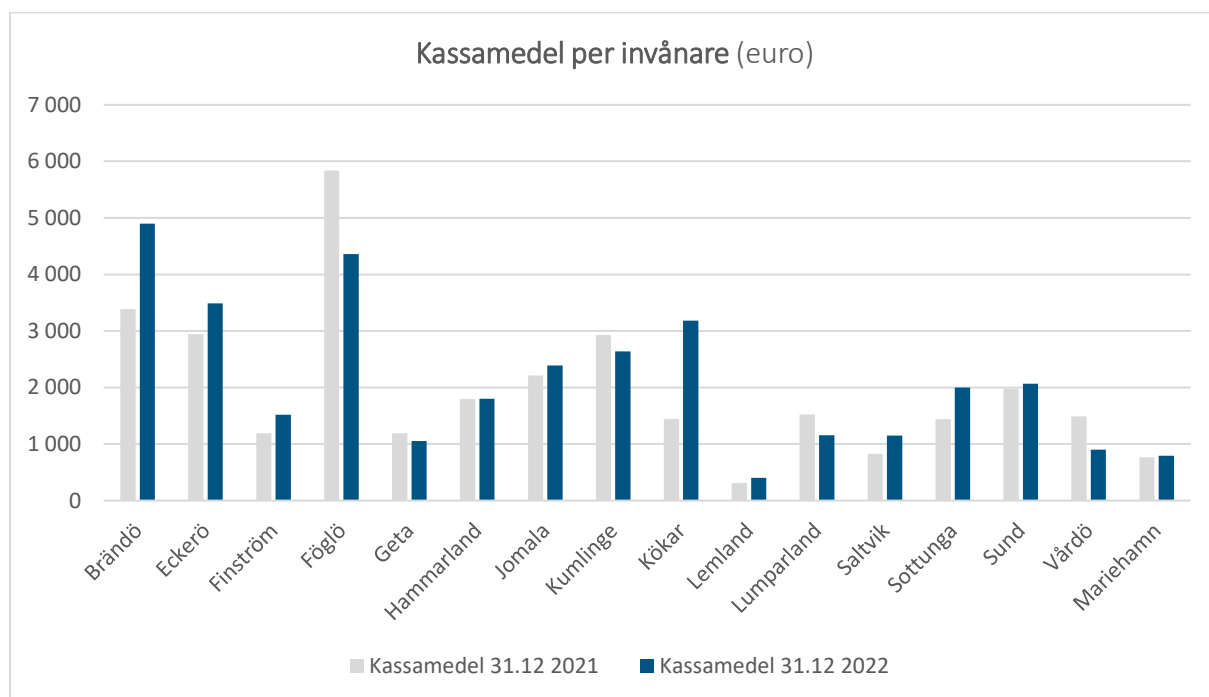
Enligt de preliminära bedömningarna ser bokslutet ut att bli något bättre än budgeterat. Det största orosmomentet är rytmstörningar i skattesystemet samt kostnadsökningarna inom kommunalförbunden och äldreomsorgen. På lång sikt är det få kommuner som har ekonomin i balans.

Skuldsättning och kommunernas långsiktiga bärkraft

Tabell 5: Lånestock per invånare 2021–2022 (källa: ÅSUB)

Kommunernas skuldsättning kan mätas enligt kommunens egen balansräkning eller enligt kommunkoncernens balansräkning. En betydande del av de åländska kommunernas skuldsättning finns i kommunkoncernerna (Finström, Jomala och Mariehamn).

Tabell 6: Kassamedel per invånare 2021–2022 (källa: ÅSUB)

Kassamedel per invånare är ett mått på kommunens förmåga att hantera ekonomiska utmaningar på kort eller medellång sikt.

1.5 Kommunförbundets personal

Ålands kommunförbunds genomsnittliga antalet anställda är 1,00 personer.

1.6 Riskbedömning och osäkerhetsfaktorer

Ålands kommunförbundet är ett lagstadgat organ enligt Kommunallag för Landskapet Åland (1997:72) 13.kap.

Verksamhetens omfattning har nått en miniminivå med hänsyn till de resurser som krävs för att upprätthålla en nödvändig nivå på intressebevakning, sakkunnigtjänster och utbildningsverksamhet.

Beroende på hur kommunstrukturen på Åland kommer att förändras under de närmaste åren och revideringen av kommunallagen verkställs finns det en risk för att kommunförbundets ställning och status kan komma att förändras. Ytterst är det upp till medlemskommunerna att utveckla Ålands kommunförbund och dess verksamhet.

På grund av den nuvarande verksamhetens litenhet är mycket av kompetensen i förbundet knutet till en enskild person, vilket gör verksamheten sårbar för personbyten och frånvaro.

Förbundets ekonomiska förvaltning sköts av Nova Alandia Ab.

1.7 Hållbarhets- och miljöarbete

Ålands kommunförbund är medaktör i Bärkraft, vars hållbarhets- och utvecklingsagendan är ett gemensamt samhällskontrakt som etablerades 2016. De sju åländska strategiska utvecklingsmålen i Bärkraft har sin grund i och bidrar till förverkligandet av de 17 hållbara utvecklingsmål som FN:s Agenda 2030 utgör.

De sju strategiska utvecklingsmålen för Åland är:

1 | Välmående

2 | Tillit och delaktighet

3 | God vattenkvalitet

4 | Biologisk mångfald

5 | Attraktionskraft

6 | Kraftigt minskad klimatpåverkan

7 | Hållbar konsumtion och produktion

Under året valdes förbundsdirektör Minna Hellström till ordförande för nätverket för hållbara kommuner tillsammans med Arne Selander (Mariehamns stad). Nätverkets huvudsakliga syfte är att främja, stärka och sammanföra kommunerna i arbetet med att förverkliga den åländska utvecklings- och hållbarhetsagendan. Flera av frågorna är gemensamma för kommunerna och genom utbyte av erfarenheter och idéer kan kommunerna lära av varandra och arbeta mot målen tillsammans och resurseffektivt.

Nätverksgruppen arrangerade ett inspirationsseminarium i november 2023, med syfte att identifiera ett gemensamt och kommunövergripande hållbarhetsprojekt att utföra.

”Nätverkets huvudsakliga syfte är att främja, stärka och sammanföra kommunerna i arbetet med att förverkliga den åländska utvecklings- och hållbarhetsagendan.”

Hållbarhets- och miljöarbete är grundläggande principer för att uppnå en hållbar och balanserad framtid. De strategiska utvecklingsmålen för Åland har en visionär men samtidigt konkret koppling till hållbarhetsarbete i stort och genomsyrar både samhället och Ålands kommunförbunds verksamhet i grova drag. Nätverken inom Bärkraft skapar möjligheter till koordinering och framkallar synergieffekter runt gemensamma mål.

1.8 Redogörelse för kommunförbundets interna kontroll

Med hänsyn till verksamhetens blygsamma omfattning har den interna kontrollen organiserats på det sätt som är möjligt.

Löpande betalningar sköts av Nova Alandia Ab enligt avtal, utbetalningar attesteras digitalt av förbundsdirektören och förbundsstyrelsen hålls regelbundet underrättad om förbundets ekonomiska ställning.

Förbundets revisorer har rätt att få information från Nova Alandia Ab om förbundets ekonomiska transaktioner.

Förbundsstyrelsens ordförande godkänner sådana utgifter som rör förbundsdirektören.

1.9 Räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten

RESULTATRÄKNING	Not	01.01.2023 2023-12-31	01.01.2022 2022-12-31
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Försäljningsintäkter		228 254,44	220 658,76
SA VERKSAMHETENS INTÄKTER		228 254,44	220 658,76
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Personalkostnader			
Löner och arvoden		-88 232,04	-84 945,38
Lönebikostnader			
Pensionskostnader		-13 642,78	-18 996,11
Övriga lönebikostnader		-1 740,67	-1 495,11
Personalkostnader totalt		<u>-103 615,49</u>	<u>-105 436,60</u>
Köp av tjänster		-117 154,55	-104 234,46
Material, förnödenheter och varor		-3 361,89	-4 849,46
Övriga verksamhetskostnader	1	-4 112,86	-6 110,96
VERKSAMHETS BIDRAG		9,65	27,28
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter		14,67	15,01
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader		-24,32	-42,29
Finansiella intäkter och kostnader totalt		<u>-9,65</u>	<u>-27,28</u>
ÅRS BIDRAG			
RÄKENSKAPSPERIODENS UNDERSKOTT		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

FINANSIERINGSKALKYL	2023-12-31	2022-12-31
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar av eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av kortfristiga fordringar	-81,09	121,98
Förändringar av räntefria kort- och långfristiga skulder	-23 314,41	1 009,88
Finansieringens nettokassaflöde	-23 395,50	1 131,86
Förändring av kassamedel	-23 395,50	1 131,86
Förändring av kassamedel		
Kassamedel 31.12	12 526,91	35 922,41
Kassamedel 01.01	35 922,41	34 790,55
	-23 395,50	1 131,86

2. Den finansiella ställningen och förändringar

BALANSRÄKNING	Not	2023-12-31	2022-12-31
AKTIVA			
BESTÄENDE AKTIVA			
Placeringar			
Övriga aktier och andelar		<u>25,00</u>	<u>25,00</u>
Placeringar totalt		25,00	25,00
BESTÄENDE AKTIVA TOTALT		25,00	25,00
RÖRLIGA AKTIVA			
Fordringar			
Kortfristiga	2		
Kundfordringar		4 647,47	9 573,55
Övriga fordringar		8 350,17	3 511,29
Resultatregleringar		513,99	345,70
Kortfristiga totalt		<u>13 511,63</u>	<u>13 430,54</u>
Fordringar totalt		13 511,63	13 430,54
Kassa och bank		12 526,91	35 922,41
RÖRLIGA AKTIVA TOTALT		26 038,54	49 352,95
AKTIVA TOTALT		<u>26 063,54</u>	<u>49 377,95</u>

BALANSRÄKNING	Not	2023-12-31	2022-12-31
PASSIVA			
EGET KAPITAL			
Räkenskapsperiodens överskott		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
EGET KAPITAL TOTALT		0,00	0,00
FRÄMMANDE KAPITAL			
Kortfristigt	3		
Skulder till leverantörer		12 996,13	35 489,97
Övriga skulder		3 349,87	3 699,78
Resultatregleringar		9 717,54	10 188,20
Kortfristigt totalt		<u>26 063,54</u>	<u>49 377,95</u>
FRÄMMANDE KAPITAL TOTALT		26 063,54	49 377,95
PASSIVA TOTALT		<u>26 063,54</u>	<u>49 377,95</u>

3. De viktigaste noterna

NOTER RESULTATRÄKNING

1 Övriga verksamhetskostnader

	2023-12-31	2022-12-31
Lokalhyra	3 600,00	4 400,00
Hyra för möteslokaler	0,00	948,55
Övriga utgifter	512,86	762,41
Totalt	4 112,86	6 110,96

NOTER BALANSRÄKNING

2 Fordringar

2.1 Kortfristiga fordringar

	2023-12-31	2022-12-31
Försäljningsfordringar	0,00	195,00
Fordring till kommunerna	4 647,47	9 378,55
Övriga fordringar	8 350,17	3 511,29
Resultatregleringar	513,99	345,70
Totalt	13 511,63	13 430,54

3 Främmande kapital

3.1 Kortfristigt främmande kapital

	2023-12-31	2022-12-31
Skuld till Mariehamns stad	231,77	1599,04
Skuld till kommunerna	9 978,41	30 387,67
Leverantörsskulder	2 785,95	3 503,26
Övriga skulder	3 349,87	3 699,78
Resultatregleringar	9 717,54	10 188,20
Totalt	26 063,54	49 377,95

NOTER ANGÅENDE PERSONALEN OCH MEDLEMMAR AV FÖRVALTNINGSORGAN

Genomsnittliga antalet anställda

	2023-12-31	2022-12-31
Personal	1,00	1,00
Totalt	1,00	1,00

4. Behandlingen av räkenskapsperiodens resultat

Räkenskapsperiodens resultat uppgår till 0,00 € efter att medlemskommunernas andelar återbärs i enlighet med skrivningar i grundavtalet för Ålands Kommunförbund och föranleder därmed inga ytterligare åtgärder.

Eftersom Ålands kommunförbund inte har ett grundkapital eller ackumulerade överskott/underskott från tidigare år i balansräkningen ske balanseringen av räkenskapsperiodens underskott eller överskott mot skulder eller fordringar i balansräkningen.

5. Budgetutfall

Ålands kommunförbund

1449974-6

Räkenskapsår 01.01.2023 – 31.12.2023

Period 01.01.2023 – 31.12.2023

Kolumn	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Förverkligande %
VERKSAMHETSINTÄKTER				
Försäljningsintäkter				
Ersättning av kommuner	222 289,82	232 500,00	-10 210,18	96 %
Övriga intäkter från försäljning	5 964,62	5 000,00	964,62	119 %
Summa försäljningsintäkter	228 254,44	237 500,00	-9 245,56	96 %
SUMMA VERKSAMHETSINTÄKTER	228 254,44	237 500,00	-9 245,56	96 %
Personalkostnader				
Löner och arvoden	-88 232,04	-90 500,00	2 267,96	97 %
Sociala kostnader	-15 383,45	-18 600,00	3 216,55	83 %
Personalersättningar				
Summa personalkostnader	-103 615,49	-109 100,00	5 484,51	95 %
Köp av tjänster	-117 154,55	-120 850,00	3 695,45	97 %
Inköp av förnödenheter	-3 361,89	-3 450,00	88,11	97 %
Övriga verksamhetskostnader	-512,86	0,00	-512,86	
Hyror	-3 600,00	-3 600,00	0,00	
SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER	-228 244,79	-237 000,00	8 755,21	96 %
Rörelsevinst (-förlust)	9,65	500,00	-490,35	
Finansiella intäkter och kostnader	-9,65	-		
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-9,65	-	-9,65	
Vinst (förl.) före extraord. poster	-			
Vinst (förl.) före bokslutsdisp och skatter	-			
Vinst/förlust	0,00	0,00	0,00	

Budgetutfall 2023 i förhållande till fakturerade kommunandelar

Kommun	ÅKF 2023	KAD 2023	Inbetalade kommunandelar	Återbetalning totalt
Brändö	5 784,15	1 372,22	7 467,78	311,41
Eckerö	9 828,78	2 361,62	13 066,12	875,72
Finström	28 171,28	6 751,92	36 663,83	1 740,63
Föglö	5 271,54	1 265,78	7 589,87	1 052,54
Geta	4 498,75	1 092,53	6 018,15	426,87
Hammarland	16 456,67	3 962,32	21 197,25	778,27
Jomala		15 269,89	14 728,35	-541,53
Kumlinge	3 331,50	797,62	4 473,71	344,59
Kökar	2 153,30	519,96	2 955,79	282,53
Lemland	23 421,89	5 607,76	30 206,33	1 176,68
Lumparland	4 100,88	980,59	5 398,90	317,43
Mariehamn		34 186,41	34 418,18	231,77
Saltvik	20 135,01	4 814,93	26 836,17	1 886,22
Sottunga	1 136,20	273,30	1 417,15	7,65
Sund	10 586,76	2 541,87	14 064,15	935,53
Vårdö	4 524,36	1 090,03	5 998,27	383,88
Summa	139 401,08	82 888,74	232 500,00	10 210,18

KAD är inte en fristående enhet utan administreras och utses av Ålands kommunförbund.

Eftersom Mariehamn och Jomala inte är medlemmar i Ålands kommunförbund har kostnaderna för KAD urskilts, vilket innebär att deras andel av KAD:s kostnader avstäms i förhållande till budgeterade kommunandelar. Detta görs innan övriga kommuners andelar avstäms och skulder eller fordringar mot kommunerna bokas i förhållande till utfallet av Ålands kommunförbunds ekonomiska helhet.

Kommuner

SKATTEÅR

2022

0,3034

0,2

Skatt, som skall betalas	30 684 507 027
Redovisade förv - och kap	30 535 737 532
Skatteåterbäring sammar	2 989 628 614

Enhet	Landskap	Kommun	Namn	Kommunalsskatt	Samfundsskatteandel	*	Förvärvsinkomster	**	Samfundsskatt	Totalt
LANK	21	035	Brändö	1 836 146	380 762	17,75	10 344 484	0,20	1 903 811	12 248 295
LANK	21	043	Eckerö	3 045 651	143 782	18,50	16 462 977	0,20	718 910	17 181 887
LANK	21	060	Finström	9 461 355	557 938	19,50	48 519 771	0,20	2 789 692	51 309 462
LANK	21	062	Föglö	1 446 332	210 609	17,50	8 264 754	0,20	1 053 047	9 317 801
LANK	21	065	Geta	1 186 684	8 025	18,50	6 414 509	0,20	40 126	6 454 635
LANK	21	076	Hammarland	4 870 722	142 892	18,00	27 059 564	0,20	714 461	27 774 026
LANK	21	170	Jomala	19 085 360	1 272 242	16,50	115 668 847	0,20	6 361 210	122 030 057
LANK	21	295	Kumlinge	1 136 037	6 114	18,50	6 140 738	0,20	30 568	6 171 306
LANK	21	318	Kökar	667 732	14 073	19,75	3 380 922	0,20	70 366	3 451 288
LANK	21	417	Lemland	7 489 169	115 214	17,50	42 795 253	0,20	576 072	43 371 326
LANK	21	438	Lumparland	1 451 425	60 602	19,50	7 443 203	0,20	303 010	7 746 212
LANK	21	478	Mariehamn	44 015 939	6 354 626	17,00	258 917 288	0,20	31 773 129	290 690 417
LANK	21	736	Saltvik	5 982 089	1 044 051	18,25	32 778 572	0,20	5 220 253	37 998 825
LANK	21	766	Sottunga	339 065	13 258	18,00	1 883 696	0,20	66 289	1 949 984
LANK	21	771	Sund	3 580 054	75 155	19,50	18 359 253	0,20	375 774	18 735 027
LANK	21	941	Vårdö	1 409 084	27 204	19,00	7 416 234	0,20	136 018	7 552 252
				107 002 844			611 850 064		52 132 737	663 982 801

Befolkning 31 december 2022

Årtal	2022
Brändö	450
Eckerö	939
Finström	2 588
Föglö	504
Geta	507
Hammarland	1 628
Jomala	5 610
Kumlinge	306
Kökar	223
Lemland	2 131
Lumparland	360
Saltvik	1 793
Sottunga	111
Sund	1 001
Vårdö	451
Mariehamn	11 757
Hela Åland	30 359

Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

DATERING OCH UNDERSKRIFTER

Bokslutspåteckning

21/3 2024

Gun Holmström, ordf.

Sven-Anders Danielsson, viceordf

Pia Eriksson

Ann-Sofie Stjärnfelt

Kjell Berndtsson

Kennet Lundström

Henry Lindström

Minna Hellström, förbundsdirektör

Finström

Revisorspåteckning

Över utförd revision har idag avgivits berättelse.

24/4 2024

Robert Lindfors

Tage Silander

Ålands Kommunförbund k.f.

FÖRTECKNING ÖVER BOKFÖRINGSBÖCKERNA OCH VERIFIKATIONSSLAGEN SAMT FÖRVARINGSSÄTT

Använda bokföringsböcker

Balansbok	Separat inbunden
Verifikationslista	Elektroniskt
Huvudbok	Elektroniskt

Hjälpböcker

Kundreskontra	Elektroniskt
Leverantörsreskontra	Elektroniskt
Lönebokföring	På papper

Verifikationsslag och förvaringssätt

Huvudbokföringsverifikat (memorial- och bankverifikat)	A1 - A86	Elektroniskt
Bokslutsverifikat	A87 - A89	Elektroniskt
Periodisering	H1 - H34	Elektroniskt
Försäljningsfakturor	B1- B51	Elektroniskt
Kundinbetalning	C1-C52	Elektroniskt
Leverantörsfakturor	D1 - D130	Elektroniskt
Lev.betalningar	E1-E128	Elektroniskt

Bokföringsmaterialet som arkiveras i elektronisk form i enlighet med HIM:s beslut 47/1998 är sparat på företaget Nova Alandia Ab:s, som sköter företagets bokföring, server vilken är belägen i Mariehamn. Övrigt bokföringsmaterial förvaras i företagets alt. Novas Alandia Ab:s utrymmen.

Revisionsberättelse

Till Ålands Kommunförbund k.f.:s förbundsstämma

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Ålands Kommunförbund k.f. (FO-nummer 1449974-6) för räkenskapsperioden 2023-01-01 – 2023-12-31. Bokslutet omfattar balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av kommunalförbundets ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisions sed i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisions sed beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet*. Vi är oberoende i förhållande till kommunalförbundet enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar för bokslutet

Styrelsen ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen för bedömningen av kommunalförbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera kommunalförbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god bokförings sed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om kommunalförbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett kommunalförbund inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera de som har ansvar för kommunalförbundets styrning om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Övrig information

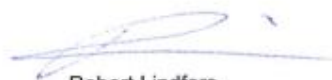
Styrelsen ansvarar för den övriga informationen. Övrig information omfattar informationen i verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa informationen i verksamhetsberättelsen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan informationen i verksamhetsberättelsen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om informationen i verksamhetsberättelsen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i informationen i verksamhetsberättelsen bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Mariehamn 2024-04-24

Robert Lindfors
Vestansundabyväg 23
22130 Gottby

Tage Silander, GR
Tallvägen 10
22100 Mariehamn